

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-42>

УДК 631.145:658.14:336.531.2]33.01

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

FINANCIAL SUPPORT FOR INVESTMENT ACTIVITIES OF AGRICULTURAL ENTERPRISES: THEORETICAL ASPECT

Негода Юлія Володимирівнадоктор економічних наук, професор,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9714-5438>**Конюхов Дмитро Андрійович**аспірант,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-4231-1855>**Nehoda Yuliia, Koniukhov Dmytro**

National University of Life and Environmental Science of Ukraine

Стаття присвячена актуальним питанням фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств. У дослідженні розглянуто сутність та економічну природу фінансування інвестиційних процесів, охарактеризовано основні форми залучення фінансових ресурсів, проаналізовано теоретичні підходи до їх класифікації. Особливу увагу зосереджено на сучасних тенденціях розвитку інноваційних фінансових інструментів, а також на специфіці використання власних, залучених, позикових та інноваційних джерел фінансування в аграрному секторі. З'ясовано економічну сутність інвестиційної діяльності аграрних підприємств та її роль у забезпеченні стійкого розвитку галузі. Досліджено зміст і складові фінансового забезпечення інвестиційного процесу. Систематизовано основні види та форми фінансових ресурсів, що використовуються в аграрному секторі. Розкрито особливості формування власних, залучених, позикових та інноваційних джерел фінансування інвестиційної діяльності. Охарактеризовано сучасні інноваційні інструменти фінансування (аграрні розписки, гранти, краудфандинг тощо). Узагальнено зарубіжний досвід організації фінансового забезпечення інвестицій. Представлено можливості адаптації зарубіжного досвіду використання інструментів фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств.

Ключові слова: фінансові ресурси, інвестиційна діяльність, власні ресурси, залучені ресурси, позикові ресурси, гранти, фінансова підтримка, аграрний сектор, диверсифікація.

Nowadays, financial support for investment activities of agricultural enterprises remains one of the most pressing issues due to limited access to credit resources, high cost of borrowed capital, insufficient development of modern financial instruments, and the inadequacy of existing financial sources for the needs of agricultural businesses. This requires a deep theoretical understanding of the essence, types, and forms of financial support for investment activities in the agricultural sector. The objective of the study is to provide a theoretical justification of the essence of financial support for investment activities of agricultural enterprises, systematise the sources of financing for investment activities, and determine conceptual approaches to the formation of effective mechanisms for financing the investment process in the agricultural sector. Research methods: analysis and synthesis, comparative method, inductive-deductive method, monographic and literary analysis, systematic approach. The study addresses current issues related to the financial support of investment activities of agricultural enterprises. The study characterises the main forms of attracting financial resources and analyses theoretical approaches to their classification. A special focus is placed on current trends in the development of innovative financial instruments, as well as on the specifics of using own, attracted, borrowed and innovative sources of financing in the agricultural sector. The main types and forms of financial resources used in the agricultural sector are systematised. Modern innovative financing instruments are outlined. The possibilities of adapting foreign experience in the use of financial instruments for investment activities of agricultural enterprises are presented. The practical value of the article lies in the possibility



of using its results to optimise financial support for investment activities of agricultural enterprises, improve resource management efficiency, and introduce innovative sources of financing for investment activities.

Keywords: financial resources, investment activity, own resources, attracted resources, borrowed resources, grants, financial support, agricultural sector, diversification.

Постановка проблеми. Аграрний сектор України відіграє ключову роль у формуванні національної економіки, забезпеченні продовольчої безпеки та розвитку експортного потенціалу. Проте ефективність його функціонування значною мірою залежить від обсягів та структури інвестицій, які спрямовуються на модернізацію виробничих потужностей, упровадження інноваційних технологій, розвиток інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності продукції. Водночас фінансове забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств залишається однією з найскладніших проблем сучасної економіки.

Основні труднощі зумовлені низкою факторів: обмеженням доступом підприємств до довгострокового кредитування; високою вартістю позикових ресурсів; нестабільністю фінансового ринку; недостатньою розвиненістю інструментів венчурного та інституційного інвестування; слабкою залученістю міжнародних фінансових організацій до підтримки малих і середніх аграрних підприємств. У поєднанні з високими ризиками аграрного виробництва (сезонність, залежність від природно-кліматичних умов, коливання цін на аграрну продукцію які посилені воєнним станом та його супутніми ризиками) це призводить до низької інвестиційної активності та обмежує можливості сталого розвитку підприємств.

На сьогодні не існує єдиного комплексного підходу до визначення сутності фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств. У науковій літературі простежуються різні трактування категорії «фінансове забезпечення», відмінності у класифікації його видів і форм, що ускладнює практичне застосування теоретичних положень. Недостатньо дослідженим залишається питання ефективності використання окремих джерел фінансування та механізмів їх поєднання з метою оптимізації інвестиційного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств у своїх працях висвітлювали багато дослідників. Зокрема, Р. М. Минів, В. О. Івашків [1, с. 24] досліджували особливості та формування пріоритетів інвестиційного роз-

витку аграрних підприємств. Ю. В. Масюк [2, с. 67] вивчав ключові аспекти та пошук пріоритетних напрямків покращення інвестиційного забезпечення аграрних підприємств. К. С. Жадько, Т. І. Носова [3, с. 146] запропонували заходи активізації інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки. З. М. Тітенко, І. І. Долженко [4] аналізували сучасний стан фінансування інноваційної діяльності та обґрунтували необхідність впровадження фінансового механізму її стимулювання в аграрному секторі економіки України. Д. В. Тітов, В. В. Олексієнко [5] зосередили увагу на ключових джерелах фінансового забезпечення аграрного сектору України. Л. І. Бровко, О. А. Водолазська, С. І. Ісмаїлова [6, с. 118] підкреслили, що ознаки фінансових ресурсів групуються до трьох категорій: загальноекономічних, фінансових та індивідуальних. Автори визначили основні внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на процес формування фінансових ресурсів. Л. І. Калачевська, С. М. Лукаш [7, с. 17], С. В. Качула, А. А. Буштин [8, с. 57], Н. Ковальчук [9, с. 192] висвітлювали теоретичні підвалини формування прибутку аграрних підприємств.

Проте, мало висвітленими є питання чіткої систематизації основних видів та форм фінансових ресурсів, що використовуються в аграрному секторі. Не розкритими залишаються особливості формування джерел фінансування інвестиційної діяльності та механізм залучення сучасних інноваційних інструментів фінансування.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових праць, присвячених інвестиційній діяльності та її фінансовому забезпеченню в аграрному секторі, низка питань залишається недостатньо розкритою. По-перше, відсутнє єдине трактування поняття «фінансове забезпечення інвестиційної діяльності», що ускладнює формування чіткого методологічного підходу до його дослідження. По-друге, у науковій літературі не завжди узгоджено класифікацію видів і форм фінансових ресурсів, що створює певні суперечності у її практичному застосуванні.

Крім того, поза належною увагою залишаються методичні підходи до оцінки ефектив-

ності фінансового забезпечення, які б враховували специфіку аграрного виробництва. Відтак існує потреба у подальших дослідженнях, спрямованих на поглиблення теоретичних засад фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств, уточнення його сутності, систематизацію джерел фінансування і розробку науково обґрунтованих рекомендацій щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні сутності фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств, систематизації джерел фінансування інвестиційної діяльності, а також у визначенні концептуальних підходів до формування ефективних механізмів фінансування інвестиційного процесу в аграрному секторі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційна діяльність аграрних підприємств є ключовим елементом розвитку сільського господарства, оскільки забезпечує безперервне оновлення виробничих потужностей, модернізацію технологій, підвищення продуктивності праці та ефективності використання ресурсів.

Інвестиційна діяльність, виступаючи головним механізмом реалізації стратегічних цілей аграрних підприємств та розвитку галузі загалом, сприяє:

- забезпеченню стійкого економічного зростання аграрного сектору;
- підвищенню продовольчої безпеки країни;
- збільшенню експорту продукції сільського господарства;
- впровадженню інноваційних технологій та енергоефективних рішень;
- створенню додаткових робочих місць і розвитку сільських територій.

На нашу думку, фінансове забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств являє собою сукупність економічних відносин та організаційних і економічних заходів, спрямованих на формування та раціональне використання фінансових ресурсів для виконання інвестиційних проєктів у аграрній сфері. Його головна мета полягає в гарантуванні безперебійного та оптимального фінансування інвестиційного процесу, що сприяє модернізації виробничих потужностей, впровадженню інноваційних технологій і підвищенню конкурентоспроможності аграрної продукції.

Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності складається з кількох ключових

елементів. Перш за все виділяють потреби у фінансуванні, які поділяються на чотири основні групи: 1) потреби аграрних підприємств у інвестиційно-інноваційному розвитку; 2) транзакції між учасниками ланцюжка створення вартості; 3) інфраструктурні потреби; 4) фінансування створення знань [10]. Потреби будуть визначати форми фінансового забезпечення інвестиційної діяльності в аграрному секторі, якими можуть бути: пряме фінансування, фінансування ланцюжка вартості та інноваційне фінансування. Отже, із врахуванням такого підходу пропонуємо окрім традиційних, таких як власні, залучені та позикові джерела фінансового забезпечення, виділити інноваційні та альтернативні джерела фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств. В контексті глобального розвитку ці джерела мають ряд переваг, зокрема в умовах нестабільності фінансових ринків і обмеженого доступу до традиційних банківських кредитів, надаючи нові можливості для розвитку і зниження фінансових ризиків (рис. 1).

Фінансові ресурси є ключовим елементом забезпечення стійкого функціонування та розвитку аграрного сектору. Вони визначають можливості господарств щодо виробництва, модернізації техніки, закупівлі насіння та добрив, а також впровадження інноваційних технологій. Форми фінансових ресурсів відображають способи їх залучення та використання в процесі господарської діяльності і поділяються на грошові, натуральні, кредитні та інвестиційні. Кожна з цих форм виконує специфічні функції, має свої переваги та обмеження, що обумовлює необхідність раціонального поєднання для забезпечення ефективного фінансування аграрного виробництва.

Основні форми фінансових ресурсів в аграрному секторі подано у табл. 1.

Інвестиційна діяльність у аграрному секторі потребує стабільної та різноманітної фінансової бази, адже саме вона визначає можливості підприємств у модернізації виробництва, впровадженні інновацій та підвищенні конкурентоспроможності. Кожне джерело фінансового забезпечення інвестицій має свої специфічні риси, переваги та обмеження. Власні ресурси формуються за рахунок прибутку та амортизаційних відрахувань і забезпечують фінансову незалежність, але відзначаються обмеженими обсягами [7, с. 17]. Позичені кошти, що надходять через кредити, лізинг або випуск боргових зобов'язань, дозволя-



Рис. 1. Складові фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств

* запропоновано авторами

Джерело: сформовано авторами на основі [2, с. 67; 5]

ють реалізувати масштабні проєкти, проте підвищують рівень фінансового ризику. Позикові джерела фінансування, у вигляді дотацій, субсидій і програм підтримки, знижують навантаження на аграрних виробників, хоча їхня ефективність значною мірою залежить від бюджетних можливостей та економічної політики країни. Раціональне поєднання цих джерел створює основу для ефективного розвитку інвестиційних процесів у сільському господарстві (табл. 2).

Аналіз порівняльних характеристик джерел фінансування інвестиційної діяльності свідчить, що жодне з них не є універсальним. Власні ресурси забезпечують фінансову незалежність підприємства, проте їхній обсяг обмежує можливості масштабних інвестицій. Позикові кошти відкривають доступ до значних фінансових потоків і дозволяють реалізовувати великі проєкти, водночас створюючи додаткові ризики через зростання боргового навантаження. Інструменти залучених дже-

Таблиця 1

Основні форми фінансових ресурсів в аграрному секторі

Форма фінансових ресурсів	Зміст	Використання
Грошові ресурси	Прямі кошти для покриття витрат	Купівля насіння, добрив, палива, оплата праці
Натуральні ресурси	Матеріальні активи, які виконують функцію фінансового ресурсу	Використання як товарний кредит, обмінний ресурс або застава
Кредитні ресурси	Тимчасово залучені кошти або товари з обов'язком повернення	Фінансування сезонних потреб, придбання техніки, покриття обігових коштів
Інвестиційні ресурси	Капітал для довгострокового підвищення виробничого потенціалу	Модернізація техніки, будівництво складських приміщень, впровадження інновацій

Джерело: сформовано авторами на основі [10; 12, с. 23]

рел сприяють зниженню витрат і стимулюють модернізацію аграрного сектору, але мають часові та кількісні обмеження, а також суттєво залежать від фінансової спроможності держави та спрямування бюджетної політики. Отже, найбільш ефективною стратегією є оптимальне поєднання цих джерел із урахуванням специфіки сільського господарства, його фінансових можливостей та інвестиційних пріоритетів [11].

З врахуванням цього інноваційні та альтернативні джерела фінансового забезпечення інвестиційної діяльності відкривають для аграрних підприємств нові можливості залучення капіталу, підвищують їхню фінансову стійкість та конкурентоспроможність, сприяють диверсифікації джерел інвестицій. Вони дозволяють залучати не лише банківські установи, а й міжнародні організації, приватних інвесторів та широку громадськість, що особливо важливо в умовах глобалізації та нестабільності фінансових ринків. Використання таких механізмів створює передумови для модернізації виробництва, впровадження екологічних та енергоефективних технологій, а отже – для довгострокового розвитку аграрного сектору України.

Огляд сучасних інструментів інноваційних та альтернативних джерел фінансування, які активно впроваджуються в аграрному секторі подано у табл. 3.

Аналіз сучасних інноваційних інструментів фінансування доводить, що вони стають важливим доповненням до традиційних механізмів залучення капіталу в аграрному секторі.

Інноваційні форми фінансування не лише диверсифікують джерела інвестицій, а й

створюють сприятливе середовище для підвищення фінансової стійкості аграрних підприємств. Їхнє активне впровадження є гарантією прискореної модернізації, впровадження новітніх технологій та зміцнення позицій України на світовому аграрному ринку [14].

Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності є основним чинником розвитку аграрного сектору, оскільки встановлює здатність підприємств залучати й ефективно використовувати ресурси для реалізації інвестиційних проєктів. За умов нестабільного економічного середовища, коливань ринкових цін та високих виробничих ризиків, ефективність інвестицій залежить не лише від наявності фінансових ресурсів, а й від низки внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на їх формування та продуктивне використання.

Важливим є визначення ключових факторів, що впливають на фінансове забезпечення інвестицій, для розробки ефективних механізмів залучення капіталу, підвищення фінансової стійкості аграрних підприємств та забезпечення їхнього сталого розвитку. Вивчення цих факторів створює основу для стратегічного планування інвестиційної діяльності та оптимізації фінансових потоків у аграрному секторі (рис. 2).

Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств формується під впливом економічних, техніко-технологічних, організаційно-управлінських, соціально-інституційних та природно-кліматичних факторів. Раціональне управління цими чинниками, диверсифікація джерел фінансування та використання державної підтримки дозволяють підвищити ефективність інвести-

Таблиця 2

**Особливості формування джерел фінансування інвестиційної діяльності
в аграрному секторі**

Джерело фінансування	Основні форми	Особливості формування
Власні джерела фінансування	– нерозподілений прибуток; – амортизаційні відрахування; – власні заощадження власників або членів фермерських господарств.	– залежність від рівня прибутковості та фінансових результатів господарства; – перевага застосування власних ресурсів у тривалих інвестиційних проектах для зниження боргового навантаження; – планування обсягу інвестицій залежно від фінансової стійкості підприємства.
Позикові джерела фінансування	– банківські кредити (коротко-, середньо- та довгострокові); – лізинг обладнання та техніки; – емісія облігацій або інших боргових інструментів для великих агрохолдингів; – товарний кредит від постачальників.	– кредитування визначається платоспроможністю підприємства, його фінансовою історією та заставним забезпеченням; – залучення ресурсів часто пов'язане з процентними ставками та умовами погашення; – може поєднуватися з власними коштами для реалізації масштабних проєктів.
Залучені джерела фінансування	– субсидії та дотації на придбання техніки, насіння, добрив; – компенсація частини відсотків за кредитами; – гранти на розвиток інноваційних технологій; – державні програми підтримки модернізації агросектору та розвитку сільських територій.	– кошти виділяються відповідно до державних програм і бюджетних можливостей; – участь у програмах часто потребує дотримання певних умов (цільове використання, звітність); – можуть поєднуватися з власними або залученими джерелами.

Джерело: сформовано авторами на основі [13–14]

цій, фінансову стійкість та конкурентоспроможність аграрного сектору.

В умовах інтеграції у світове економічне середовище особливого значення набуває аналіз зарубіжного досвіду, адже саме він демонструє широкий спектр фінансових інструментів та механізмів підтримки сільськогосподарських виробників. У країнах з розвиненою аграрною політикою поєднуються різні форми фінансування – від державних субсидій та пільгового кредитування до новітніх інструментів, таких як аграрний лізинг, венчурні фонди чи програми «екологічного» інвестування [8, с. 57].

Обґрунтування механізмів адаптації найкращих міжнародних практик до українських умов дозволить підвищити ефективність залучення фінансових ресурсів, мінімізувати ризики, стимулювати розвиток малих і середніх господарств, а також сприяти модернізації та цифровізації аграрного виробництва. Вивчення зарубіжних моделей фінансової

підтримки створює підґрунтя для формування стратегії сталого розвитку аграрного сектору України (табл. 4).

Наведений огляд свідчить про важливість комплексного підходу, який бере до уваги фінансову стійкість, інноваційний розвиток і мінімізацію ризиків. Інструменти фінансового забезпечення об'єднують державні субсидії, пільгові кредити, інноваційні форми фінансування, аграрний лізинг, гранти та «зелені» фінансові інструменти, що сприяє підвищенню фінансової стійкості підприємств, зниженню ризиків і стимулюванню модернізації виробництва. Застосування цих інструментів може стати базовою платформою для підвищення ефективності фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств в Україні.

Сталий розвиток аграрного сектору України вимагає результативного фінансового підкріплення інвестиційної діяльності, що передбачає не лише залучення капіталу, а й його

Таблиця 3

**Сучасні інноваційні інструменти інструментів інноваційних
та альтернативних джерел фінансового забезпечення аграрних підприємств**

Інструмент	Зміст	Джерело/механізм	Переваги
Аграрні розписки	Отримання ресурсів під заставу майбутнього врожаю (товарні або фінансові розписки)	Кредитори, постачальники ресурсів, банки	Прозорість, швидкий доступ до ресурсів, зниження ризиків для кредитора
Гранти	Безповоротна фінансова допомога на розвиток бізнесу чи інновацій	Міжнародні організації (FAO, ЄБРР), державні фонди, приватні програми	Відсутність боргового навантаження, стимулювання інновацій та кооперації
Краудфандинг	Залучення коштів від багатьох приватних інвесторів через онлайн-платформи	Спеціалізовані платформи, прямі інвестиції від громадян	Доступність для малих виробників, формування довіри, перевірка життєздатності ідеї
Аграрний лізинг	Придбання техніки та обладнання з відтермінованими платежами	Лізингові компанії, банки, державні програми компенсацій	Доступ до сучасної техніки, розподіл витрат у часі
Зелені фінансові інструменти	Інвестиції в екологічні та енергоефективні проекти	«Зелені» облігації, кредити для відновлюваної енергетики, міжнародні програми	Поєднання економічної вигоди з екологічною відповідальністю, пільгові умови

Джерело: сформовано авторами на основі [15, с. 74]

Таблиця 4

**Зарубіжний досвід використання інструментів фінансового забезпечення
інвестиційної діяльності аграрних підприємств**

Країна	Основні інструменти фінансування	Особливості
ЄС	Дотації, пільгові кредити, гарантії, фонди розвитку, гранти на інновації	Орієнтація на сталий розвиток, цифровізацію, «зелену» економіку
США	Кредитні гарантії, страхування, «Farm Credit System», гранти для агротехнологій	Диверсифікація джерел, акцент на захист від ризиків
Канада	Федеральні й провінційні програми, аграрний лізинг, страхування доходів	Поєднання державної та приватної підтримки
Бразилія	Програма «Plano Safra»: пільгові кредити, субсидії на відсотки, фонди для фермерів	Розвиток малого та середнього фермерства
Ізраїль	Інвестиції в R&D, партнерство з приватними інвесторами, венчурні фонди	Високий рівень інноваційності, «розумне» землеробство
Китай	Державні фонди, пільгове кредитування, цифровізація агросектору	Масштабність фінансування, індустріалізація виробництва

Джерело: сформовано авторами на основі [16, с. 450; 17, с. 101; 18, с. 139-140]

раціональне використання. Тому, постає необхідність визначення напрямів адаптації кращих міжнародних практик до українських умов. Це дозволить створити можливості для розвитку малого та середнього фермерства, впровадження інноваційних технологій і сталого використання ресурсів, диверсифікувати джерела капіталу, зменшити фінансові ризики та

активізувати модернізацію виробництва, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню конкурентоспроможності аграрного сектору України на внутрішньому та зовнішньому ринках (рис. 3).

Особливо значущим є підтримка розвитку малого та середнього фермерства та фінансування інноваційних та екологічно орієнтованих ініціатив.



Рис. 2. Фактори впливу на забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств

Джерело: сформовано авторами на основі [2, с. 67; 6, с. 118]

Теоретичні підходи до фінансового забезпечення інвестиційної діяльності виділяють важливість розумного поєднання джерел і форм фінансування. Власні, позикові, залучені та інноваційні джерела, у поєднанні з грошовими, натуральними, кредитними та інвестиційними формами, створюють комплексну систему, яка забезпечує успішну реалізацію інвестиційних проєктів, зміцнює фінансову стійкість і підтримує сталий розвиток аграрних підприємств.

Висновки. Таким чином, визначено сутність фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств як комплекс заходів, спрямованих на формування, мобілізацію та ефективне використання фінансових ресурсів для реалізації інвестиційних проєктів. Проаналізовано основні види джерел фінансового забезпечення, серед яких виділяють власні, залучені, позикові та інноваційні джерела фінансового забезпечення інвестиційної діяльності ресурси, визначено їхні переваги та обме-

ження. Обґрунтовано, що інноваційні та альтернативні джерела фінансування відіграють ключову роль у забезпеченні інвестиційної діяльності аграрних підприємств, надаючи нові можливості для розвитку і зниження фінансових ризиків, а також дозволяють не лише залучити необхідні ресурси, а й побудувати нові моделі фінансової взаємодії, що відповідають вимогам сталого розвитку та інноваційності.

Аргументовано, що ефективність інвестиційної діяльності залежить від раціонального поєднання цих джерел із урахуванням специфіки господарства та фінансової стійкості. Представлено основні форми фінансового забезпечення – грошові, натуральні, кредитні та інвестиційні ресурси, які виконують різні функції у процесі інвестування. Розроблено концептуальне узагальнення, що демонструє взаємозв'язок видів та форм фінансового забезпечення як основу для підвищення ефективності інвестиційної діяльності та сталого розвитку аграрного сектору.



Рис. 3. Напрями адаптації зарубіжного досвіду фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств

Джерело: сформовано авторами

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Минів Р. М., Івашків В. О. Особливості інвестиційного розвитку аграрних підприємств. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Ґжицького*. 2021. Том 23. № 97. С. 24–30. URL: <https://nvlvet.com.ua/index.php/economy> (дата звернення: 23.09.2025).
2. Масюк Ю. В. Ключові аспекти інвестиційного забезпечення аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2021. № 7–8. С. 67–71. DOI: 10.32702/2306&6792.2021.7-8.67.
3. Жадько К. С., Носова Т. І. Оцінка інноваційно-інвестиційного забезпечення безпеки підприємств та аграрного сектору України. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2020. Випуск 33. С. 146–156. DOI: <https://doi.org/10.37406/2706-9052-2020-2-16>.
4. Тітенко З. М., Долженко І. І. Фінансовий механізм стимулювання інноваційної діяльності аграрних суб'єктів господарювання в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-167>.
5. Тітов Д. В., Олексієнко В. В. Фінансове забезпечення аграрного сектору України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-125>.

6. Бровко Л. І., Водолазська О. А., Ісмайлова С. І. Формування фінансових ресурсів аграрних підприємств України в умовах воєнних дій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 22. С.118–123. DOI: 10.32702/23066814.2023.22.118.
7. Калачевська Л. І., Лукаш С. М. Особливості формування доходів аграрних підприємств в умовах глобальних викликів. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. Том 2, № 6. С. 17–27. DOI: 10.60022/2(6)-2S.
8. Качула С. В., Буштін А. А. Особливості формування доходів та прибутку сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2021. № 21–22. С. 57–62. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.21.57>.
9. Ковальчук Н. Джерела формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств України в умовах воєнного стану. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2024. Вип. І (93). С. 192–204. DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-1.93.14>.
10. Financing for Agriculture: How to boost opportunities in developing countries. (Marina Ruete, IISD, 2015) URL: <https://www.iisd.org/system/files/publications/financing-agriculture-boost-opportunities-devloping-countries.pdf>
11. Карнаушенко А. С. Економічна суть та форми фінансування інноваційної діяльності аграрних підприємств. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7821> (дата звернення: 23.09.2025).
12. Боднар О. А. Семенюк А. І. Формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств. *Modern Economics*. 2024. № 44. С. 23–29. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V44\(2024\)-03/](https://doi.org/10.31521/modecon.V44(2024)-03/).
13. Vučkovic B., Veselinovic B., Drobnjakovic M. Financing of permanent working capital in agriculture. *Economics of Agriculture*. 2017. V. 3. URL: <http://surl.li/kbupxe> (дата звернення: 23.09.2025).
14. Мацієвич Т. О. Фінансова діяльність аграрних підприємств в Україні під час воєнного стану. *Інтернаука*. 2024. № 1. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-12> (дата звернення: 23.09.2025).
15. Ігнатенко М. М., Леваєва Л. Ю., Заболотній А. О. Механізми та інструменти впровадження інновацій в аграрні підприємства України в сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 21. С. 74–79. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.21.74.
16. Рибіна Л. О. Особливості інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск 11. С. 450–454. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/11_ukr/72.pdf (дата звернення: 23.09.2025).
17. Мацибора Т. В. Світовий досвід у поліпшенні інвестиційної привабливості аграрного сектору України. *Економіка АПК*. 2017. №7. С. 101–105. URL: https://eapk.com.ua/web/uploads/pdf/e_apk_2017_7_3-101-105.pdf (дата звернення: 23.09.2025).
18. Квасницька Р., Форкун І., Гордєєва Т. Міжнародні та національні аспекти фінансової підтримки розвитку аграрного сектору. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 4. С. 138–145. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-10-18>.

REFERENCES:

1. Myniv R. M., Ivashkiv V. O. (2021) Osoblyvosti investytsiinoho rozvytku ahrarnykh pidpriemstv [Features of investment development of agricultural enterprises]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu veterynarnoi medytsyny ta biotekhnologii imeni S.Z. Gzhytskoho – Scientific Bulletin of the S.Z. Gzhytsky Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology*, vol. 23, no. 97, pp. 24–30. Available at: <https://nvlvet.com.ua/index.php/economy> (accessed September 23, 2025).
2. Masiuk Yu. V. (2021) Kliuchovi aspekty investytsiinoho zabezpechennia ahrarnykh pidpriemstv [Key aspects of investment support for agricultural enterprises]. *Ahrosvit – Agrosvit*, no. 7–8, pp. 67–71. DOI: 10.32702/2306&6792.2021.7-8.67.
3. Zhadko K. S., Nosova T. I. (2020) Otsinka innovatsino-investytsiinoho zabezpechennia bezpeky pidpriemstv ta ahrarnoho sektoru Ukrainy [Assessment of innovation and investment security of enterprises and the agricultural sector of Ukraine]. *Podilskyi visnyk: silske hospodarstvo, tekhnika, ekonomika – Podolsk Herald: agriculture, technology, economy*, vol. 33, pp. 146–156. DOI: <https://doi.org/10.37406/2706-9052-2020-2-16>.
4. Titenko Z. M., Dolzhenko I. I. (2024) Finansovyi mekhanizm stymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti ahrarnykh subiektiv hospodariuvannia v Ukraini [Financial mechanism for stimulating innovative activity of agricultural business entities in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-167>.
5. Titov D. V., Oleksiienko V. V. (2024) Finansove zabezpechennia ahrarnoho sektoru Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Financial support for the agricultural sector of Ukraine under martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-125>.

6. Brovko L. I., Vodolazska O. A., Ismailova S. I. (2023) Formuvannia finansovykh resursiv ahrarnykh pidpriemstv Ukrainy v umovakh voiennykh dii [Formation of financial resources of agricultural enterprises of Ukraine in conditions of military operations]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, no. 22, pp. 118–123. DOI: 10.32702/23066814.2023.22.118.
7. Kalachevska L. I., Lukash S. M. (2025) Osoblyvosti formuvannia dokhodiv ahrarnykh pidpriemstv v umovakh hlobalnykh vyklykiv [Peculiarities of income formation of agricultural enterprises in the context of global challenges]. *Aktualni problemy staloho rozvytku – Current issues of sustainable development*, vol. 2, no. 6, pp. 17–27. DOI: 10.60022/2(6)-2S.
8. Kachula S. V., Bushtin A. A. (2021) Osoblyvosti formuvannia dokhodiv ta prybutku silskohospodarskykh pidpriemstv [Peculiarities of income and profit formation of agricultural enterprises]. *Ahrosvit – Agrosvit*, no. 21–22, pp. 57–62. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.21.57>.
9. Kovalchuk N. (2024) Dzherela formuvannia finansovykh resursiv silskohospodarskykh pidpriemstv Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Sources of formation of financial resources of agricultural enterprises of Ukraine under martial law]. *Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu – Bulletin of the Chernivtsi Trade and Economic Institute*, vol. I (93), pp. 192–204. DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-1.93.14>.
10. Financing for Agriculture: How to boost opportunities in developing countries. (Marina Ruete, IISD, 2015) URL: <https://www.iisd.org/system/files/publications/financing-agriculture-boost-opportunities-developing-countries.pdf>
11. Karnaushenko A. S. (2020) Ekonomichna sut ta formy finansuvannia innovatsiinoi diialnosti ahrarnykh pidpriemstv [The economic essence and forms of financing innovative activities of agricultural enterprises]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, no. 4. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7821> (accessed September 23, 2025).
12. Bodnar O. A. Semenjuk A. I., (2024) Formuvannia finansovykh resursiv silskohospodarskykh pidpriemstv [Formation of financial resources of agricultural enterprises]. *Modern Economics*, no. 44, pp. 23–29. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V44\(2024\)-03/](https://doi.org/10.31521/modecon.V44(2024)-03/).
13. Vučkovic B., Veselinovic B., Drobnjakovic M. (2017) Financing of permanent working capital in agriculture. *Economics of Agriculture*, vol. 3. Available at: <http://surl.li/kbupxe> (accessed September 23, 2025).
14. Matsiievykh T. O. (2024) Finansova diialnist ahrarnykh pidpriemstv v Ukraini pid chas voiennoho stanu [Financial activities of agricultural enterprises in Ukraine during martial law]. *Internauka – Interscience*, no. 1. URL: [https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-\(accessed September 23, 2025\)](https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-(accessed September 23, 2025)).
15. Ihnatenko M. M., Levaieva L. Yu., Zabolotnii A.O. (2024) Mekhanizmy ta instrumenty vprovadzhennia innovatsii v ahrarni pidpriemstva Ukrainy v suchasnykh umovakh [Mechanisms and tools for introducing innovations into agricultural enterprises of Ukraine in modern conditions]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, no. 21, pp. 74–79. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.21.74.
16. Rybina L. O. (2017) Osoblyvosti investytsiinoi diialnosti v ahrarnomu sektori ekonomiky [Features of investment activity in the agricultural sector of the economy]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and society*, vol. 11, pp. 450–454. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/11_ukr/72.pdf (accessed September 23, 2025).
17. Matsybora T. V. (2017) Svitovyi dosvid u polipshenni investytsiinoi pryvabyvosti ahrarnoho sektoru Ukrainy [World experience in improving the investment attractiveness of Ukraine's agricultural sector]. *Ekonomika APK – Agriculture and Industrial Complex Economics*, no. 7, pp. 101–105. Available at: https://eapk.com.ua/web/uploads/pdf/e_apk_2017_7_3-101-105.pdf (accessed September 23, 2025).
18. Kvasnytska R., Forkun I., Hordieieva T. (2023) Mizhnarodni ta natsionalni aspekty finansovoi pidtrymky rozvytku ahrarnoho sektoru [International and national aspects of financial support for the development of the agricultural sector]. *Modeling the development of the economic systems*, no. 4, pp. 138–145. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-10-18>.